

“Vull arribar a fer 300 anys”

Senyor Bowie, el món el coneix com a estrella del rock amb molt de glamour. A la coberta del seu nou CD, *Heathen*, però, vostè es presenta llòbrec a bastament i amb els globus dels ulls blancs com si fóra cec, per què aquest canvi?

—La coberta és un homenatge al surrealisme dels anys trenta; a Man Ray, Dalí i a la pel·lícula de Luis Buñuel *Un chien andalou*. Se'm va acudir que hauria de divertir-me una mica amb aquest període.

—*Heathen*, traduït, vol dir si fa no fa bàrbar. La cançó del mateix nom exhala una tristesa majestuosa. D'on prové aquesta tristesa?

—La cançó tracta del caràcter pas-satger de l'existència humana, i de com lamenta que la vida de mica en mica es vaja acomiadant de mi.

—Vostè té cinquanta-cinc anys i es troba —com s'acostuma a dir— en la plenitud de la vida. Per què, doncs, es lamenta? Està malalt?

—No, jo estimo la vida. Però el cas és que el tema del meu treball és la cara llòbrega de la vida: por, incertesa, depressió, pèrdua, desengany. La situació de què m'ocupe és la de la misèria absoluta. [Riu.]

—En tot cas, sembla que aquests temes el posen en un estat de joia. Comparteix vostè l'opinió de l'heroi que Russell Crowe interpreta a la pel·lícula guanyadora d'uns quants òscars *Gladiator*, el qual diu: “Si la mort abaixa el cap i et somriu, què pots fer a banda de tornar-li el somriure?”

—Pot ser. Però he patit tota la meua vida de grans pors. I aquest és el motiu principal del meu treball i de la meua recerca interior. Ben mirat, estic rondant contínuament al voltant d'això.

A tot d'artistes que admire els ha passat el mateix: sempre acaben tornant al seu gran tema.

—I d'aquelles cançons seues que celebren la part bonica de la vida, com ara “Rebel Rebel”, què en diu? Li reca avui haver escrit mai coses com aquestes?

—Diguem-ne que, als cinquanta-cinc anys d'edat, trobe una mica problemàtic cantar una cançó que descriu el sentiment vital d'un xic de divuit. Si més no és difícil sortir-se'n bé i fer-ho amb estil.

—Fa un temps, sobretot durant els setanta, vostè va jugar amb la mort. Llavors feia l'efecte que tant li feia arribar als trenta anys com no. És a dir, com més o menys diu l'eslògan del rock and roll: mor jove i deixa un cadàver ben bonic. Per què ara de colp i volta s'aferra tant a la vida?

—Aquest joc amb la mort no era més que una idea heroica i romàntica, als joves els agrada de flirtejar-hi. És la continuació dels poemes de Byron i Shelley que es llegeixen en aquesta edat; tot seguit t'imagines exaltat la il·lusió d'acabar d'hora com un bell perdedor. Vist ara, tot això és una bajanada com una casa. La majoria dels joves no saben què significa la mort; no en tenen ni la més petita idea. Mai no han vist morir ningú. Els manca molt de profunditat i experiència.

—Això sona moltíssim a persona adulta.

—Mire, he resolt alguns problemes personals; abans, per exemple, no em trobava gens bé en societat, mai. Tenia la impressió de no saber com calia captenir-se o com es mantenia una conversa...

—...I per això, segons sembla, només se sentia bé de veritat tot sol o al damunt

El músic britànic David Bowie parla sobre el seu enuig davant la fugacitat de l'ésser humà, la seua vida a Nova York després dels atemptats terroristes al World Trade Center i la influència del compositor Richard Strauss sobre el seu nou àlbum, 'Heathen'.

“Odie seguir el corrent. La mediocritat i la previsibilitat m’asfixien. Daniel Johnston, que s’enregistra les cançons per a ell mateix, em recorda allò que al principi jo estimava de l’art”

d’un escenari. Ha estat la seua dona, la model fotogràfica Iman, amb qui es va casar fa deu anys, que l’ha guarit d’aquestes pors?

—És clar que hi ha contribuït. Abans, jo era bastant insegur i tenia por de relacions amoroses. Mai no escoltava ningú, però ara això ha canviat. De mica en mica em va agradant de ser ací baix a la recerca. Quin indret tan bonic. [Amb veu de robot:] “A mi ara em va molt bé per aquest món. Ara puc establir contacte amb vosaltres, els altres éssers vius.” També per això m’afeixuga el caràcter fugisser de la vida. Ara que jo m’entenc, a mi i als altres, he de morir —vaja, quin joc de merda—. No hi ha ningú que pugui canviar les regles de joc una altra vegada? A mi m’agradaria d’arribar a fer 200 o 300 anys.

—Ha enregistrat *Heathen* amb l’assessorament de Tony Visconti, que fa més de vint anys també va produir les seues llegendàries cançons curulles de melangia i por “Heroes” i “Scary Monsters”, i això en uns estudis a Woodstock, al bell mig d’un idíl·lic paisatge camperol. Aquest treball al camp és una conseqüència de la nova actitud davant la vida de David Bowie, en altres temps un home de ciutat?

—Fou idea de Tony Visconti. Jo, parlant amb franquesa, tenia bastant pànic a això. Per als esquirolets estic segur que Woodstock és un indret fantàstic, però jo m’estime més llocs en què un taxi em pugui arregar en qualsevol moment.

—Què el va convèncer?

—Els estudis d’enregistrament: una vella casa de camp dels anys vint, tenebrosa i molt elegant. Era al cim d’una muntanya. Tot em recordava un vell iot de luxe de l’era Eisenhower. De fet, vam descobrir que la va bastir un industrial que s’havia fet ric venent vernís per a vaixells. Estàvem doncs envoltats de mobles rústics foscos i monumentals i d’aquest blau de vaixell amb què l’industrial —tot orgullós i esplèndid— havia fet envernissar la casa. Un gest grandios, però també una mica rovellós i antiquat. Era un bastidor com si fóra tret de *Ciudadà Kane*. S’hi podien ensumar els anys vint i trenta a Amèrica, aquest espai de temps que duu de l’abundància i la decadència de dret al *crash* borsari i la depressió. L’eufòria i la davallada, tot això era a la casa.

—És cert que quan treballava en *Heathen* s’inspirava en la música del compositor alemany Richard Strauss?

—Sí, i més que tot, les seues “Quatre darreres cançons”, que per a mi és de les coses més belles i captivadores que mai he sentit: la seua gravetat i melangia, que sorgeixen del reconeixement de Strauss que havia de morir i prendre comiat. Strauss, el vaig descobrir fa trenta anys, en veure per primera vegada la pel·lícula de Kubrick *2001: Una odissea de l’espai*, amb aquell inici que es fa servir avui com a sintonia radiofònica. Llavors vaig pensar: magnífic, un que compon música per a publicitat. Però, tal com vaig reconèixer en la banda sonora, resultà que era un individu anomenat Richard Strauss.

—A Woodstock, segons diuen, començava sovint a compondre molt d’hora, a les 6 h del matí. No és aquest horari laboral un xic estrany per a una estrella del rock?

—Ja fa temps que m’alce d’hora, com d’altra banda també la meua dona Iman. Fins i tot quan em gite a les 3

de la nit, m’alce a les 5 o les 6, quan el nostre fill, que acaba de fer dos anys, encara dorm. De vegades això em fa una mica de por; al capdavant, és tasca dels nens menuts despertar els pares, i no al revés.

—Els seus músics s’hagueren d’adaptar als seus nous costums, o podien dormir com un soc?

—Jo començava tot sol; sovint regnava a aquesta hora del dia una llum increïble i grandiosa, una claror embriagadora sobre Amèrica, i jo, alhora, tenia la impressió que Richard Strauss seia a la cambra al meu costat. Quan els altres s’hi acostaven, a empenyes i rodolons, cap a les 11 h del matí, jo ja gairebé havia acabat la feina. Ací tinc la composició, allà el projecte, els textos i ací —quasi ho oblide— la coberta de l’àlbum.

—Les cançons de *Heathen* van ser enregistrades al juliol i l’agost de l’any passat, i tracten el tema de la por i la mort. S’hi documenta el pressentiment de la catàstrofe de l’11 de setembre del no-vaiorquès David Bowie?

—No, els temes i els ambients que caracteritzen aquest àlbum tenen relació amb la casa i els estudis on treballàvem. Alhora, la música Natalie Merchant va registrar allà dalt unes quantes cançons, una de les quals tenia per títol “This house is on fire”. També es podria pensar que es tracta d’un pressentiment de l’11 de setembre. Però la veritat és que no hi té res a veure.

—Vostè no viu gaire lluny del lloc en què es trobava el World Trade Center. Comptava amb un atac?

—No exactament amb la manera com tingué lloc, però sí que comptava amb un atemptat terrorista catastròfic. Després del fracassat intent de l’any 1993, estava clar que hi tornarien. Els europeus, en tenen una altra percepció, del terrorisme, no el veuen com a amenaça real. De la meua estada a Londres jo ja sabia que aquesta gent no solament parla de llançar bombes, sinó que també ho fa.

—On era vostè quan els avions van impactar al World Trade Center?

—Era a dalt, a Woodstock, i tot seguit després del primer impacte vaig

trucar la meua dona. Jo ho havia vist tot per televisió, ella fins i tot de la finestra de la nostra cuina estant, on preparava l'esmorzar per a la nostra filla. Va dir: "Quina tragèdia. Potser el pilot s'ha endormiscat. Valga'm Déu, un segon avió s'acaba d'estavellar en l'altra torre!" Jo vaig dir-li: "Agafa el nen i mira de sortir-ne."

—Tenia por vostè?

—Tenia una por terrible.

—La seua dona va fugir-ne per acudir amb vostè a Woodstock?

—No, això no, el caràcter de la meua dona no es així. Va córrer vint illes de cases cap a Uptown, on hi havia uns amics seus, i s'hi va quedar dos dies. Li vaig demanar que vinguera a Woodstock, però digué: "No, tornaré a casa. No pot ser que impacten tres avions. No tornaran. Ja ha passat tot." Qualsevol intent de contradir-la va ser inútil. Així que em vaig posar en camí cap a on era ella. Els carrers estaven acordonats i plens a vessar de policies. Jo havia oblidat el meu carnet d'identitat i quasi que no em deixen passar. Un policia em va reconèixer i em va dir: "Eh, senyor Bowie, on té el seu passaport?"

—Ara es torna a parlar de nous atacs, possiblement nuclears, a Nova York? Li preocupa això?

—A mi tot això em sembla molt estrany. Diguem-ne que no sé què passa en realitat, però no tinc por.

—Pensa quedar-se a viure a Manhattan?

—A mi m'agrada aquest lloc. Trobe molt agradable allò que Don DeLillo va anomenar "el continu brunzit d'un cert mesurador d'estrès". La tensió m'estimula com si fóra un motor. No és pas una energia feliç, més aviat va lligada a la desesperació i el pànic, però jo m'hi encoratge de valent. A sobre, la gent ací no es preocupa gaire dels famosos. Els deixen en pau. Prefereix posar-me nerviós per plans d'atacs nuclears que no per *paparazzi*.

—Què el mou a intercedir per altres músics al marge de la seua carrera i a presentar també —ara com a curador del Festival Meltdown de Londres— artistes poc coneguts sota el lema "Outside Music"?

"A Manhattan la gent no es preocupa gaire dels famosos. Els deixen en pau. Prefereix posar-me nerviós per plans d'atacs nuclears que no per *paparazzi*."

—Moltes de les persones que hi actuen em fascinen. Precisament perquè el públic tradicional de rock and roll amb prou feines el suportaria; com ara un home anomenat Daniel Johnston, que en determinats cercles és considerat com una llegenda de la música folk, però que primer de tot ha tingut problemes psíquics greus. Des del començament dels anys vuitanta ha compost meravelloses cançons amb textos colpidors que enregistrava a casa dels seus pares i en què ell toca la guitarra i el piano més aviat malament. Les seues petites cassettes, les bescanviava després per còmics en una botiga. Aquestes cassettes han anat rodant i l'home ha esdevingut un poc conegut a Austin (Texas), però continua vivint fins avui amb els pares.

—D'on li ve aquesta passió pels *outsiders* desesperats?

—Odie seguir el corrent. La mediocritat i la previsibilitat m'asfixien. Un home com Daniel Johnston s'enregistra les cançons només per a ell mateix, i és precisament aquesta integritat quasi primitiva del seu treball on jo veig un fenomen vertader i autèntic. Em recorda allò que jo al principi estimava de l'art.

—Potser vostè mateix ha tingut sovint tant d'èxit que, amb raó, ha estat considerat com a part del corrent?

—Durant la meua carrera sempre he fugit molt lluny d'aquesta merda. Quan caus en el corrent i vas amb el ramat de borrecs, de cop tot esdevé buit i totalment caduc. Als setanta me'n vaig anar d'Amèrica per perdre'm en l'anonimat de Berlín. No tenia ni un cèntim, el meu amic Iggy Pop i jo conduïem un Mercedes que estava tan rovellat que per sota es podia veure el terra del carrer, i ens tornàvem a sentir com a adolescents. A Berlín tenia la impressió que m'havia tret del damunt una càrrega enorme.

—Vostè, malgrat la seua passió per la marginalitat, no ha pogut evitar esdevenir extraordinàriament ric. Alguns experts estimen que té 800 milions d'euros. Amb aquests diners la por existencial minva?

—La veritat és que no. Però, per a algú com jo que prové de la classe treballadora, és bo saber que —almenys pel que fa als diners— ni a tu ni a la teua família ja no els pot passar res.

Thomas Hüetlin

© Der Spiegel-EL TEMPS

Traducció: Joan Martínez Terrones